

ВОЛОДИМИР ГНАТЮК І ЛЕМКІВЩИНА

ЩЕ СТУДЕНТОМ ФІЛОСОФСЬКОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВОЛОДИМИР ГНАТЮК ЗДІЙСНИВ ШІСТЬ ЕКСПЕДИЦІЙ НА ЗАКАРПАТТЯ, СХІДНУ СЛОВАЧЧИНУ, ВОЄВОДИНУ ТА БИЧКУ. ПІЗНІШЕ ВТІЛЮЄ ЩЕ ДВІ ЕКСПЕДИЦІЇ. СУМЛІННЯ, РЕТЕЛЬНЕ Й НАУКОВЕ СТАВЛЕННЯ ДО СВОЇХ МАНДРІВ — І ВОЛОДИМИР ГНАТЮК ЗДІЙСНЮЄ НЕЧУВАНИЙ ПОДВИГ У ВИВЧЕННІ ЖИТТЯ, ПОБУТУ, ТРАДИЦІЙ ЛЕМКІВ.

Щороку напередодні чергових всеукраїнських фестивалів лемківської культури «Дзвони Лемківщини», що проводяться в урочищі Дубовиця біля Монастириської, в оселі академіка-земляка «Вшанування пам'яті Володимира Гнатюка» влаштовують велику виставку «Володимир Гнатюк і Лемківщина».

На ній експонуються унікальні прижиттєві видання Володимира Гнатюка, які засвідчують, що вчений був одним з піонерів дослідження етнічної гілки України — лемків. Передусім треба згадати про такі видання, як: шеститомник «Етнографічні матеріали з Угорської Русі» (Львів, 1897, 1898, 1900, 1909, 1910, 1911); видання Наукового товариства імені Шевченка «Про говори галицьких лемків» (Львів, 1902), «Мелодії українських народних пісень з Поділля і Холмщини», зібрані Л. Плосайкевичем і Я. Сенчиком, під редакцією Станіслава Людкевича, з передмовою Філарета Колеси (Львів, 1916).

Є в експозиції і збірка «Українські народні казки Східної Словаччини» (упорядкування, післямова та коментарі М. Гиряка) (Пряшів, 1965), видання «З глибин віків: Антологія усної народної творчості українців Східної Словаччини» (склав Микола Мушинка) (Пряшів, 1967) з таким написом: «Музеєві Володимира Гнатюка у Велесневі в знак пошани дарує М. Мушинка».

Викликають зацікавлення путівники «Монастириськ та район» (Тернопіль, 2004) зі статтю «Лемки у Монастириську» і «Монастириськ та район» (Тернопіль, 2006) зі статтю «Лемківська земля». Експозиція містить подарунки львів'янки

кандидата філологічних наук Ольги Кровицької «Відлуння лемківських культурних традицій» (Львів, 2002) з автографом «Щиро захоплені навколишньою природою і, звичайно, музеєм. Нехай у ваших серцях не змовкають мелодії пам'яті. Велеснів, 6.06.04. Від автора, О. Кровицька» та «Лемківщино рідна, заколишу в красі твоїй» (Львів, 2002) із присвятою «На згадку Музеєві В. Гнатюка у дні фестивалю «Дзвони Лемківщини». 6.06.04 від упорядниці О. Кровицької».

Виставку доповнюють комплект листівок «Гуцули, бойки, лемки», грамплатівки «Гей квітне черемшина»: співає Піддуклянський український народний ансамбль у Пряшеві» (Братислава, 1985), «Співає «Лемковина» (Москва, 1985) — обидві з автографами. Також представлені програми всеукраїнських фестивалів лемківської культури «Дзвони Лемківщини» в Монастириській, починаючи від другого і закінчуючи дванадцятим, лемківські писанки-капанки, жіночий костюм, поштові конверти «50-річчя депортації українців з Лемківщини, Холмщини та Підляшшя».

В експозиції можна оглянути і світлинки пам'ятників Володимирові Гнатюку у Велесневі та у Львові на Личаківському цвинтарі, де похований академік. Монументи виконав скульптор-лемко Лука Біганич.

Романа ЧЕРЕМШИНСЬКА,
співзасновниця, директор Велеснівського
етнографічно-меморіального музею
Володимира Гнатюка, відмінник освіти
України, член НСКУ, НСЖУ, НТШ.
с. Велеснів Монастириського району.